

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัญหาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้ามือสอง” นี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้ามือสองในประเทศไทย โดยการเปรียบเทียบตลอดจนวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์และวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้ามือสองในต่างประเทศ เพื่อที่จะพิจารณาถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพในการนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ในการศึกษาถึงระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยปกติจะไม่มี ความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บภาษี เพราะภาษีมูลค่าเพิ่มจะเก็บจากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิต โดยอนุญาตให้ผู้ประกอบการสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ถูกเรียกเก็บในขณะที่ซื้อสินค้า ในขณะที่เดียวกันเมื่อผู้ประกอบการดังกล่าวขายสินค้าจะต้องเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากราคาสินค้าเต็มจำนวน ทำให้ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งหมดตกอยู่กับผู้บริโภครายสุดท้าย แต่ปัญหาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มซ้ำซ้อนนั้นอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่ผู้บริโภครายสุดท้ายหรือผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้จำหน่ายทรัพย์สินที่มีภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแฝงอยู่ในลักษณะของสินค้ามือสอง ซึ่งผู้ประกอบการที่ซื้อสินค้ามือสองเพื่อใช้ในกิจการ จะไม่สามารถขอคืนภาษีที่แฝงอยู่ในราคาสินค้านั้น ๆ ส่งผลให้ภาระภาษีจะรวมอยู่ในต้นทุนของการผลิตสินค้าหรือการให้บริการของผู้ประกอบการ และในกรณีของผู้ประกอบการที่ซื้อสินค้ามือสองจากผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อขายต่อไป นอกจากจะมีต้นทุนภาษีแฝงอยู่ในราคาสินค้า ผู้ประกอบการที่ขายสินค้านี้ดังกล่าวยังจะต้องเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากราคาสินค้าที่ต้องเสียภาษีมาครั้งหนึ่งแล้ว ก่อให้เกิดการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มซ้ำซ้อนบนฐานภาษีเดิมอีกด้วย

การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มซ้ำซ้อนที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้า ทำให้ต้นทุนสินค้าสูงขึ้น สร้างความไม่เป็นธรรมสำหรับผู้ซื้อสินค้ามือสอง จนอาจก่อให้เกิดแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงภาษี ดังนั้น ควรมีการพิจารณาหาวิธีการที่จะนำมาจัดปัญหาดังกล่าว ซึ่งโดยทั่วไปในประเทศไทยไม่ได้มีการบัญญัติถึงวิธีการจัดเก็บภาษีจากสินค้ามือสองไว้ แต่เมื่อทำการค้นคว้าถึงวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้ามือสองในประเทศต่าง ๆ พบว่ามีวิธีการที่ใช้บรรเทาปัญหาการจัดเก็บภาษีจากสินค้ามือสองปรากฏอยู่ 3 วิธีการ ได้แก่ 1.วิธีการให้เครดิตภาษีมูลค่าเพิ่มในขณะที่ซื้อสินค้า 2. วิธีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากส่วนต่างราคาสินค้า (margin scheme) 3. วิธีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากราคาขายปรับลด (discounted sale price scheme)

จากการศึกษาสรุปได้ว่า วิธีการให้เครดิตภาษีมูลค่าเพิ่มในขณะที่ซื้อสินค้าจะช่วยบรรเทาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มซ้ำซ้อนในขณะที่ทำการซื้อสินค้า โดยการให้เครดิตแก่ผู้ซื้อสินค้ามือสองเสมือนว่าได้ซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการจดทะเบียน ส่วนวิธีการอื่น ๆ จะช่วยบรรเทาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในขณะที่ทำการขายสินค้า ได้แก่ วิธีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากส่วนต่างราคาสินค้า ที่มีลักษณะเป็นการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากส่วนต่างระหว่างราคาขายสินค้ามือสองหักด้วยราคาซื้อ และวิธีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากราคาขายปรับลด จะเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากฐานราคาขายสินค้ามือสองที่ปรับลดลงตามอัตราส่วน

เมื่อทำการพิจารณาเปรียบเทียบถึงวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้ามือสองที่ปรากฏในประเทศต่าง ๆ ข้างต้น พบว่าวิธีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากส่วนต่างราคาสินค้ามีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในประเทศไทย เนื่องจากเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพและช่วยบรรเทาภาระภาษีซ้อนที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมทั้งต่อผู้ซื้อและผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจซื้อขายสินค้ามือสอง ดังนั้น จึงมีแนวความคิดที่จะเสนอให้มีการเพิ่มเติมบทกฎหมาย โดยมีการกำหนดถึงลักษณะและเงื่อนไขของวิธีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้ามือสองด้วยวิธีการเก็บภาษีจากส่วนต่างราคาสินค้า เพื่อบรรเทาปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มซ้ำซ้อนที่เกิดขึ้นดังกล่าวต่อไป